

enim supponitur futurus ante hanc prædefinitionem; et illa posita, non potest non fore; ergo oportet ut ex vi illius fiat, vel immediate, quod de hac prædefinitione non dicitur; si tamen dicatur, a fortiori sequitur quod intendimus; vel mediate ordinando media, per quæ infallibiliter obtineatur, quod ad prædestinationem pertinet. Altera vero propositio, seu posterior pars majoris est etiam clara, ex definitione prædestinationis, quam sæpe repetit Fulgentius citato loco, et sumpta est ex Augustino, libris de Prædestinatione Sanctorum, et de Dono perseverantiæ. Et probatur facile, quia quod Deus prædestinat, providet ut fiat; pertinet autem ad eum qui perfectam habet providentiam, ut ea faciat, vel fieri procuret, quæ absolute provisæ et prædefinita sunt; igitur, si Deus prædefinit actum malum, etiam adhibebit media convenientia ut fiat, qualia sunt exhortatio, consilium, præceptumve. Quod autem repugnet divinæ bonitati, ita se gerere circa actus peccatorum, ut eos fieri procuret, aut facere faciat, satis est ostensum cap. 2; repugnat ergo Deum hos actus præfinire aut prædestinare.

10. *Altera ratio ex Augustino Anselmoque petita.* — *Occurritur objectioni.* — Altera ratio sumitur ex eo quod divina voluntas est regula suprema omnis bonitatis; unde si absolute decreto velit aliquem actum a me fieri, seu me velle aliquid, hoc ipso ego non peccabo, si id velim, quia conformor meæ regulæ; ergo repugnat aliquem actum voluntatis humanæ esse prædefinitum a Deo, et esse malum; quia hoc ipso quod a Deo est prædefinitus, est conformis voluntati ejus, si fiat; ergo est conformis primæ regulæ totius bonitatis; ergo bonus. Ratio est sumpta ex Augustino, 3 de Lib. arbit., cap. 17; Anselmo, libro de Lib. arbit., cap. 8. Sed dicitur fortasse bonitatem actus consistere in conformitate ad voluntatem signi, non ad voluntatem beneplaciti; illi enim tenemur conformari semper, huic autem non semper. Sed contra: primo, quia esto possit Deus aliquid velle voluntate signi, quod non vult voluntate beneplaciti, et hoc sensu illæ duæ voluntates non semper jungantur, tamen, ut recte indicavit Ambrosius, libro primo Exam., cap. 8, fieri non potest ut illæ voluntates sint positive et directe oppositæ, ita ut simul velit Deus me obligare ad aliquid nolendum, et efficaciter statuatur et velit ut ego id velim, simpliciter præveniendæ voluntatem meam;

quia hæc posterior voluntas est repugnans priori; includit enim oppositum ejus, et aliquid amplius. Nam talis voluntas Dei efficacis, qua vult absolute ut ego velim aliquid, hanc includit obligationem, ut ei non repugnetur. Quod aliter declaratur, quia, licet ego non tenear conformari voluntati beneplaciti Dei in volito materiali, et in his quæ ad meam voluntatem non spectant, ut docent Theologi, et sumitur ex Augustino, in Enchirid., cap. 191, tamen in formali teneor, et in his quæ vult me velle; nam ejus voluntas est regula voluntatis meæ. Unde, si, posita illa prædefinitione actus peccati, homini revelatum esset, Deum statuisse absolute decreto, ut ipse homo hoc objectum vellet, nimirum, occidere hunc hominem, non peccaret, imo optime faceret id volendo, nulla enim potest esse magis recta voluntas creata, quam illa quæ vult quod Deus vult illam velle. Quapropter cum tali volitione hominis non potest esse conjuncta moralis deformitas; nam hoc ipso desineret esse deformitas et obliquitas; vel certe sequeretur contradictio, quod actus sit obliquus et conformis regulæ, et consequenter quod ipsa prima regula totius bonitatis obliqua sit, et deficiens.

11. *Declaratur magis vis hujus rationis.* — Aliter posset ejusdem rationis vis declarari, quia Deus prohibet ipsummet actum malum etiam pro materiali, ut patet, tum ex forma legis: *Non concupisces*; tum quia leges sunt de ipsis humanis actibus; tum etiam quia deformitas non contrahitur ab homine nisi per actum, unde nec prohibetur nisi prohibendo actum; ergo non potest Deus ipse ex se talem actum velle et præfinire; nam si quod destruxit iterum ædificat, prævaricationem certe se constituit. Quæ enim major prævaricatio aut repugnantia voluntatis rectæ, quam velle et ex se amare quæ prohibet, et prohibendo testari se id maximo odio habere? Unde recte Ambrosius, 1 Examer., cap. 8: *Eradicari hanc vult Deus, id est, malitiam, de animis singulorum; quo modo eam ipse generat?* Hoc sane etiam de actu ipso merito dici potest.

12. *Ultima ratio.* — Ultima ratio sit, quia illud objectum est turpe et contra rationem; ideo non potest Deus illud absolute velle. Ponamus enim peccatum illud esse mendacium, cur, quæso, non potest Deus velle mentiri? Certe non alia ratione, nisi quia mendacium est turpe objectum, et per sese contra rectam rationem. Eamdem ergo ob

causam non potest Deus absolute actu prædefinire et velle ut ego velim mentiri; quia hoc velle meum tam est turpe objectum, quam ipsum mendacium, includit enim totam illius objecti turpitudinem. Dices non velle Deum ut ego velim mendacium, nam sub his vocibus includitur formalis deformitas; sed velle ut velim dicere hæc verba, quæ in re sunt mendacium, quod est materiale tantum. Sed hoc non satisfacit, quia Deus in ea prædefinitione non vult in abstracto ac confuse me velle dicere hæc verba, sed hic et nunc, et cum hac existimatione et cognitione; ergo revera vult me velle loqui contra mentem, quod est mentiri; et idem est evidens in voluntate homicidii aut turpis concubitus.

Aliquorum refutatur evasio. — *Ultimæ evasioni occurritur.* — Sed aiunt totum illud materiale actus peccati esse bonum, cum sit ens, et ideo posse Deum absolute id velle. Sed in hoc errant, quia non distinguunt inter bonum transcendens, et bonum honestum. Est itaque illud bonum transcendens, non vero honestum simpliciter; et ideo non potest cadere simpliciter sub absolutam et efficacem Dei voluntatem. Sed id solum quod in eo actu positivo potest esse honestum, potest Deus velle, nimirum concurrere ad illum ut causam primam, si causa secunda ad illum se determinaverit, prout in superiori capite declaratum est. Respondent adhuc, licet in eo actu nulla sit bonitas sufficiens ut propter se præfiniatur, esse tamen posse utilem ad honestos fines; et hoc modo posse Deum absolute voluntate illum velle aut prædefinire. Sed contra hoc est primo illud Pauli (ad Rom. 3): *Non sunt facienda mala, ut veniant bona*; quapropter non potest honeste amari turpe medium ob honestum finem, nisi prius turpitudine tollatur. Deinde est illud Sapientis (Eccles. 15): *Non sunt ei necessarii homines impii*; non ergo indiget Deus actu peccati, ut medio necessario ad aliquem finem a se præstitutum; nulla ergo ratione illum præfinire potest.

CAPUT V.

SOLVUNTUR OBJECTIONES CONTRA ASSERTIONEM CAPITIS SUPERIORIS.

1. *Prima objectio ex Scriptura sacra.* — Contra prædictam assertionem objici possunt imprimis nonnulla Scripturæ testimonia, in

quibus affirmari videtur pravæ quasdam hominum actiones ex Dei consilio, voluntate ac præfinitione fuisse profectas. Quale est illud Genes. 45: *Non vestro consilio, sed Dei voluntate huc missus sum*; est autem sermo de venditione Joseph, quod fuit gravissimum crimen fratrum ejus. Quod autem illa voluntas fuerit efficacissima et præfinitiva, patet ex cap. 50, ubi de eadem voluntate dicitur: *Num Dei possumus resistere voluntati?* Similia sunt testimonia Actorum 2: *Hunc definitio consilio et præscientia Dei traditum*; Actorum 4: *Convenerunt Herodes, etc., facere quæ manus tua et consilium tuum decreverunt fieri.*

Secunda ex Augustino. — Secundo, objici possunt verba Augustini, de Corr. et grat., cap. 7, ubi, comparans cæteros Apostolos cum Juda, ait: *Illos elegit ad obtinendum regnum celorum, illum ad effundendum sanguinem suum.* Similia habet super Psalm. 34.

Tertia ex ratione. — Tertio, sumitur argumentum ex reprobatione eorum qui damnantur; nulla enim ex parte eorum datur reprobationis causa; voluit ergo Deus eos a regno expellere, prædefiniendo damnationem eorum ante omnem præscientiam actuum eorum; sed illa voluntas includit prædefinitionem peccatorum, ob quæ damnantur: ergo. Major patet ex illo ad Rom. 9: *Antequam quidquam boni aut mali egissent, etc.*; et ex illo: *An non habet potestatem figulus, facere aliud quidem vas in honorem, et aliud in contumeliam?* et ex illo: *Quod si Deus, volens ostendere iram, et notam facere potentiam suam, sustinuit in multa patientia vasa iræ apta in interitum, etc.*; et in illo: *In hoc ipsum excitavi te, ut ostendam in te virtutem meam*; quod etiam Exod. 9 dictum erat. Denique Proverb. 16 dicitur: *Omnia propter semetipsum operatus est Dominus, impium quoque ad diem malum*; ergo prædestinavit Deus hominem reprobum ad diem malum; et ideo illius etiam ruinam præfinit, ut in eo virtutem suam ostenderet. Unde Augustinus, de Prædestin. Sanctorum, capite 14, significat hujusmodi homini reprobo, si aliquando justus sit, vitam produci, donec a justitia cadat; et de Don. persever., cap. 12: *Plerumque (ait) festinantibus parentibus, et paratis ministris ut baptismum parvulo detur, Deo nolente, non datur, qui eum parvulum in hac vita non tenuit ut daretur*; et cap. 14, ait hujusmodi homines non salvari, quia non sunt prædestinati; et cap. 22, similes sententias habet, quibus illum modum di-

vinæ reprobationis indicat, qui sine ullo dubio præfinitionem peccati involvit. Ac denique, lib. de Perfect. justit., ait quosdam esse prædestinatos ad interitum.

Quarta ex consimilibus effectibus divinæ providentiæ. — Quarta objectio sumitur ex aliis effectibus divinæ providentiæ, quos prædefinitos a Deo esse credimus, et necessariam habent connexionem cum actibus peccatorum, unde necesse etiam est actus peccatorum esse prædefinitos; nam si finis prædefinitur, prædefiniuntur etiam necessaria media, quæ in fine virtualiter includuntur. Quod maxime necessarium in Deo est; tum quia ante præfinitionem finis prævidet necessariam connexionem cum mediis; tum etiam quia perfectissime vult et disponit omnia; unde non vult finem aliquem nisi per definita et determinata media, atque ita simul præfinit finem per media, et media cum fine. Prima vero propositio assumpta tribus exemplis declarari potest. Primum est de actibus contritionis et virtutis poenitentiae: hos enim sæpe Deus præfinit, præsertim in prædestinatis, quorum media, per quæ salvandi sunt, Deus præfinit, et unum ex his mediis sæpe est in poenitentia; at vero poenitentia necessario supponit culpam; ergo. Secundum exemplum est de Passione Christi, quam Deus ad nostram redemptionem præfinit. Tertium est de Passionibus martyrum, quos Deus ad aureolam martyrii prædestinavit, et tamen sine peccatis tyrannorum martyres esse non possent. Unde non satisfit his duobus ultimis exemplis, dicendo passiones esse bonas, et has prædefinire Deum, non vero actiones. Passio enim non potest esse sine actione; ab illa enim procedit, vel in re est idem cum illa; unde, qui illam præfinit, hanc etiam præfinit necesse est ob rationem factam.

Quinta objectio. — Quinta ratio in hunc modum formari potest, quia vel ex permissione peccati seu ex denegatione auxilii efficacis ad non peccandum infallibiliter sequitur actus peccati, vel non sequitur infallibiliter. Si dicatur primum, ut multi sentiunt, ergo, quod ad rem attinet, et respectu Dei, tantumdem est velle permittere peccatum, non subveniendo homini per auxilium efficax, ac velle actum ejus; ergo, sicut illud prius potest facere et facit, poterit et hoc posterius. Quod si potest, certe facit; quia ille est modus providentiæ perfectior, et quia divina voluntas non manet quasi suspensa respectu alicujus objecti extra se, sed vel illud vult esse, aut

vult non esse; actum tamen peccati non vult non esse cum futurus est; ergo vult et disponit ut sit. Si vero dicatur secundum, scilicet, ex illa negatione non sequi infallibiliter fore peccatum, sequitur non posse Deum habere perfectam providentiam de rebus omnibus, nisi de actibus ipsis peccatorum disponat et præfinit ut sint vel non sint; et consequenter necessaria erit in Deo talis prædefinitio. Sequela declaratur; quia sæpe utitur Deus malis actibus peccatorum ad suos fines bonos, et a se præfinitos; non potest autem uti illis media sola permissione, quia esset medium incertum et ex se inefficax, et ita Deus non certa et infallibili dispositione procederet in sua providentia, quod est absurdissimum; est ergo ad perfectionem providentiæ divinæ hæc præfinitio malorum actuum necessaria.

Ad objectionem ex Scriptura petitam solutio.

2. Ad primum testimonium dici posset, ex villorum verborum, nihil esse quod nos fateri cogat, aut venditionem Joseph, aut aliquem effectum ejus esse a Deo præfinitum ante præscientiam futuri peccati fratrum Joseph; sed solum ex præscientia illius peccati prævisi sumpsisse Deum occasionem exaltandi Joseph, et tunc prædefinisse et ordinasse principatum ejus. Nam, ut divus Thomas dixit, 3 part., quæst. prima, art. tertio, ad quart., prædestinatio supponit præscientiam futurorum; unde colligit ex præscientia peccati humani generis sumpsisse Deum occasionem præfinitendi suam Incarnationem. Sic ergo in Joseph, qui figura fuit Christi, intelligi potest Deum non præfinitisse venditionem, sed illa prævisa præfinitisse exaltationem ejus. Et ad hunc sensum possent non difficile accommodari verba Scripturæ.

Melius tamen et Scripturæ conformius dicitur, Deum præfinitisse quidem transitum Joseph in Ægyptum, et exaltationem ejus, non tamen venditionem; sed hanc solum permisisset ex certa scientia et infallibili, quod esset futura, si permetteretur; et eam permissionem ac malam actionem prævisam ita ordinasse, ut, per eam, finem a se intentum consequeretur. Hæc enim providentiæ ratio summam Dei sapientiam declarat cum summa bonitate, qua, unumquodque vult, ordinat et permittit, prout decet. Quod ergo Deus præfinit transitum Joseph, et exaltationem ejus in Ægypto, patet ex illis verbis: *Pro salute vestra visit me Deus ante vos in Ægyptum;*

et infra: *Non vestro consilio, sed Dei voluntate huc missus sum, qui fecit me quasi patrem Pharaonis.* Ubi considerandum est non dixisse: Dei consilio vendidistis me; sed: *Huc missus sum*, quod solum significat transitum in Ægyptum et effectum venditionis, in quo, ut per se constat, nihil erat quod non potuerit a Deo præfinitur; erat enim bonus effectus, et per se nullam requirebat culpam, etiam in mediis. Rursus cum Deus juste possit permittere culpam, ad sapientiam ejus pertinet ut eam culpam ad suos bonos et peculiare fines ordinet, et illo malo permissio utatur ad efficiendum bonum. Atque ita idem Joseph, c. 50 Genes., dixit ad fratres suos: *Vos cogitastis de me mala, sed Deus vertit illud in bonum.* Hoc autem facit Deus optimo modo. Unde non solum in hoc ejus sapientia manifestatur, quod, præviso jam peccato futuro, illud ad bonum ordinat, sed multo magis in eo quod, ante prævisum peccatum ut absolute futurum, ipsamet permissionem ejus ad finem a se prædefinitum ordinat, tanta certitudine et infallibilitate ac si actum ipsum præfinitur.

Ex verbis igitur illis Genes. 45 non colligitur præfinitio actus mali, sed boni effectus ejus, de quo etiam intelligi possunt verba illa Genes. 50: *Num Dei possumus resistere voluntati?* ut non de voluntate permissiva peccati, sed de dispositione, qua voluit ut ipse regnaret in Ægypto, intelligantur. Vera tamen et literalis expositio est, illa verba Joseph non referri ad eam voluntatem, qua Deus voluit permittere ipsum vendi, nec ad illam, qua ordinavit ipsum in Ægyptum transmitti, sed ad eam, qua volebat Deus ut ipse parceret fratribus suis. Unde græca lectio, cui conformis est hebraica, non habet illa verba: *Num Dei possumus resistere voluntati?* sed loco illorum, habet hæc: *Nam sub Deo sum ego;* et ita legit Chrysostomus, et exponit: *Deum timeo, eique parere necesse est.* Unde redit idem sensus verborum, quæ sunt in Vulgata Latina: Non possum, scilicet licite, resistere voluntati divinæ, qua vult me parcere vobis.

3. *Ad Actorum testimonia in contrarium adducta.* — Primum testimonium, Actorum secundo, ita exponi potest, ut illa verba: *Definito consilio, et præscientia Dei traditum*, non ad eandem personam referantur, sed consilium hominum esse intelligatur, præscientia vero Dei. Non enim dicitur divino consilio, sed simpliciter, *definito consilio.* Et

videtur expositio sine ulla vi textui adaptari, sic enim habet: *Hunc, definitio consilio, et præscientia Dei traditum, per manus iniquorum affligentes, interemistis;* id est, vos interemistis hunc Jesum definito quidem consilio vestro, Deo autem præsciente et permittente. Deinde, etiamsi utrumque ad Deum referatur, est facilis intelligentia; nam ut Christus traderetur, et definitum Dei consilium et præscientia intervenerunt; consilium quidem ad permittendum tantum scelus, et ordinandum illud in infinitum bonum; præscientia vero, qua videt Deus pravum opus Judæorum, cujus ipse auctor non erat. Aliud etiam testimonium facillimam habet intelligentiam ex ipsamet verborum inspectione, et ponderatione; sic enim habet (Actor. 4): *Convenerunt Herodes et Pilatus facere, quæ manus tua et consilium tuum decreverunt fieri.* Non ait, quæ tu decrevisti ut facerent; sed, quæ tuum consilium decrevit fieri. Decrevit ergo Deus ut Christus pateretur pro hominibus, ut eos redimeret: quod autem Judæi facerent illam Christi passionem, non decrevit, sed permisit. Ita exponit Leo Papa, serm. 16 de Pass., dicens: *Multum diversum est id, quod in malignitate Judæorum est præcognitum, et quod in Christi est passione dispositum; non inde processit voluntas interficiendi, unde moriendi.*

Quid in malis actibus prædefiniat Deus ex Augustini et Prosperi sententia. — Præterea duo addunt Augustinus, de Prædest. Sanctor., cap. 16, et Prosper, ad Excerpta Genuen., c. 7. Unum est, malam Judæorum voluntatem non ex Dei consilio aut prædefinitione processisse; supposita tamen eorum malitia, divino consilio, ac prædefinitione ordinatum esse et taxatum, quid ab eis fieri oporteret: *Tanta quippe (ait Augustinus) ab inimicis Judæis manus Dei et consilium prædestinavit fieri, quanta necessitas erat propter nos.* Aliud est Deum non prædeterminasse voluntatem malam Judæorum, sed quid ex ipsa mala voluntate ipse esset factururus; et hoc est quod Augustinus ait: *Est ergo in malorum potestate peccare; ut autem peccando hoc vel hoc illa malitia faciant, non est in eorum potestate; sed Dei dividens tenebras, et ordinantis eas, ut hinc etiam quod faciunt contra Dei voluntatem, non impleatur nisi voluntas Dei.* Utrumque autem explicuit Prosper, addens: *Male enim velle facillimum est malis, et eorum damnabilem voluntatem dubium non est divina potestate concludi, ut effectum cupiditatis suæ, nisi ille permiserit, habere non possint. Ut*

autem sapientiam et justitiam Dei etiam malorum operibus, quæ ex ipsorum procedunt appetitu, ad implenda consilia et judicia sua, nullus vel tenuiter secundum pietatem doctus ignorat, qui videt Dei Patris optimam voluntatem non parcentis Filio suo, sed pro nobis omnibus tradentis eum, pessima traditorum Judæ et Judæorum voluntate compleri, etc. Et hoc amplius declarabimus in solutione quartæ objectionis.

4. *Ad secundam objectionem ex Augustino.*

— Ad secundam respondetur, verbum illud Augustini pie esse exponendum; nam mens Augustini, tam ex illo loco, quam ex multis aliis, est clarissima; verba autem sunt duriuscula et minus propria. Deus ergo prævidens futuram malitiam Judæ, si illum permetteret suo arbitrio et voluntate uti, æterno consilio decrevit id permittere, et mala illa voluntate ad bonum uti; et voluntatem permittendi peccatum Judæ, et ordinandi illud in tale bonum vocavit Augustinus, *electionem ad effundendum sanguinem*, non quia Deus per se intenderet maleficium Judæ, sed quia intendebat bonum effectum, ad quem ita serviebat illa permissio, ac si esset prædefinitio ac electio. Hujusmodi autem locutiones non sunt a nobis usurpandæ, nedum extendendæ, ne occasionem erroris vel scandali aliis tribuamus.

5. *Tertiæ objectionis dilutio.* — Ad tertium respondetur, si argumentum esset validum, non solum probare Deum prædefinire materiale actum peccati, sed etiam formalem malitiam ejus, quod sic declaro et ostendo; nam Deus neminem voluit excludere a regno suo, aut in infernum detrudere ex absoluta potentia et dominio, sed ex justitia, ita ut, licet illa ratio justitiæ non fuerit principium illius voluntatis, juxta illam sententiam, fuerit tamen in objecto illius voluntatis contenta. Sicut voluntas, qua Deus elegit prædestinatos, non fuit orta ex justitia; in objecto tamen habuit et respexit rationem justitiæ, volens illis gloriam et coronam justitiæ, quam suis meritis assequerentur. Sicut ergo in hac voluntate circa prædestinatos virtute prædefiniuntur media, ita in illa voluntate circa reprobos, virtute prædefiniuntur demerita; at vero demeritum non est in peccato, nisi ratione sui formalis, a quo habet rationem culpæ, et meritum pœnæ: ergo de primo ad ultimum præfinitur, saltem virtualiter, in ea voluntate, culpa, ut culpa. Respectu autem Dei, ut dixi, perinde est virtute ac formaliter præ-

finire; quia Deus distinctissime omnia sibi proponit, et vult finem per media certa et definita. Confirmatur, quia si Deus habuit illam voluntatem circa reprobos, id fuit ad ostensionem justitiæ suæ, scilicet, vindicativæ; ergo ea voluntate id præfinitur, circa quod formaliter vindicativa justitia versatur; justitia autem vindicativa non versatur solum circa materiale peccati, sed maxime circa formale; imo non punit materiale nisi ratione formalis: ergo.

Ad malum non prædestinat Deus ullum. — Qualiter ad malum pœnæ prædestinare dicatur. — Occurritur objectioni. — Deinde respondeo negando assumptum, nam revera videtur coincidere cum illorum sententia, qui dixerunt prædestinasse Deum quosdam ad malum, sicut alios ad bonum; quod expresse damnatum est in prædicto canone Concilii Arausiaci et Valentini; et ex professo a Prospero et Fulgentio, citatis locis. Verba Conciliorum sunt: *Aliquos ad malum prædestinatos esse non solum non credimus, sed etiam, si sunt qui tantum malum credere velint, cum omni detestatione in illos anathema dicimus.* Repeto ergo argumentum superiori capite factum. Aut in hac definitione est sermo de malo pœnæ, aut de malo culpæ. Si de malo pœnæ, ergo cum æterna damnatio sit summa pœna, neminem Deus ad illud malum prædestinavit ex sola sua voluntate absoluta et prædeterminante. Si vero intelligenda dicatur definitio illa de malo culpæ, primum, licet hoc verum sit, tamen quod de illo solo intelligatur, est aperte contra mentem Concilii; nam qui oppositum dicebant, et contra quos Concilium definit, non de solo malo culpæ, sed de malo æternæ damnationis loquebantur, ut constat ex Prospero et Fulgentio. Item quia in Concilio Valentino expresse conceditur, sicut datur prædestinatio ad vitam, ita etiam dari prædestinationem ad mortem; sed diverso modo: nam in prædestinatione ad vitam, electio præcedit bonum meritum; in prædestinatione autem ad mortem, meritum malum prævisum præcedit prædestinationem; ergo aperte est sermo de prædestinatione ad malum pœnæ; nam ad malum culpæ Deus non prædeterminat, nec ante nec post merita hominis mala. Deinde non potest Deus prædestinare ad pœnam, si proprie et formaliter sermo fiat de pœna, quin etiam prædestinet ad culpam, nisi illam supponat, ut superius argumentabar; ergo, si Deus non prædestinat ad culpam, etiam ex se non prædestinat ad pœnam,

præsertim æternam. Unde nullius momenti est si quis respondeat, licet Deus ex sua voluntate prædefiniat aliquos ad æternum interitum, non tamen prædestinare eos ad malum, quia non ordinat media per quæ damnandi sunt, sed permittit tantum; hoc (inquam) valde frivolum est; tum quia Concilium aperte loquitur de prædestinatione ratione actus voluntatis, seu electionis quam includit; tum etiam quia si ita Deus ex se prædefiniret æternam damnationem, sicut regnum æternum, ita ad eum pertineret providere de mediis necessariis. Nec magis repugnaret, media, quam talem finem, cadere sub directam intentionem Dei.

6. *Distinctio voluntatis divinæ in antecedentem et consequentem breviter exponitur.* — Dico autem, si ex se Deus id vellet absolute, ac præfiniret; quia quod id velit quasi coactus ex hominis culpa, id non solum non repugnat, verum est maxime consentaneum divinæ justitiæ; et hoc modo dixit Concilium Valentinum, Deum prædestinare aliquos ad damnationem et mortem ex eorum culpa. Et tunc jam culpa non est proprie medium ad executionem illius divinæ voluntatis, sed est materia circa quam justa illa voluntas versatur. Atque hac ratione optime confirmatur hæc veritas illis testimoniis Scripturæ, in quibus dicit Deus se nolle mortem peccatoris; et quod mortem non fecit, nec delectatur in perditione morientium: hæc enim omnia significant Deum ex se hæc non voluisse, sed nostris actibus et pravis meritis irritatum. Atque hoc modo distinxit Damascenus, lib. 2, cap. 26, voluntatem divinam in antecedentem et consequentem, quam etiam *beneplacitum* Dei appellat. Prioremque, scilicet, antecedentem, ait habere Deum ex se, et per illam velle hominum salutem, quia non supplicii aut cruciatus causa, verum ut ipsius bonitatis participes essemus, nos effinxit. Posteriolem vero ait esse illam, qua Deus vult hominem punire, quæ ex ipsius hominis vitio oritur; et ideo consequens dicitur. Et hoc ipsum est quod dixit Chrysostomus, homil. 3 in Genes.: *Propter hoc, id est, propter felicitatem, nos formavit, non ut pereamus, nec ut supplicii nos torqueat, sed ut nos salvoet.* At si Deus, absoluta voluntate ex se, et sine prævisa culpa hominis alicujus, eum decrevisset in æternum punire, plane dicendus esset in hunc finem eum creare, ut in eo ostendat justitiam suam; nec posset dici ex se velle illum salvare, quandoquidem ex se solo effica-

cissime vult illum damnare. Et ideo Augustinus, ad articulum sibi falsè impositum, articulo 3: *Nemo, ait, a Deo creatus est ut periret;* et hanc veritatem sæpe ibi docet, præsertim articulo 7, 12, 13, 15 et 16. Unde, lib. 3 contra Julianum, cap. 18: *Potest, ait, aliquos sine bonis meritis liberare, quia bonus est, non potest aliquos sine malis meritis damnare, quia justus est.* Idem Prosper, ad capitulum Gallorum, præsertim duobus ultimis capitibus, latissime et efficacissime; Fulgentius, lib. 4 ad Monim., ubi plures rationes affert, quæ superiori capite insinuatæ sunt.

Quot et quæ sint objecta prædestinationis divinæ ex prædictorum Patrum sententia. — Omnes ergo hi Patres in hoc tandem consentiunt, voluntatem Dei prædeterminantem seu prædefinientem tantum esse, aut in bonis quæ ex misericordia confert, aut in malis pœnæ, quæ ex justitia rependit; quia omnes viæ Domini misericordia et veritas: cum ergo præfinitio et præelectio hominis ad damnationem æternam non sit opus misericordiæ, ut per se manifestum est, non est in Deo nisi quatenus est actus justitiæ; et ideo necesse est ut culpam prævisam supponat, quam puniendam statuat: et hanc esse divi Thomæ sententiam, etiam moderni Thomistæ docent. Quæ autem sit hæc culpa, et alia quæ ad profundiorum hujus rei declarationem pertinere possunt, non sunt huic loco necessaria; et ideo hæc attigisse sufficiat (Bannes, 4 p., q. 13, a. 5, dub. ult., ad 2).

Tertiæ objectionis occasione agitur de reprobationis causa.

7. Ad tertiam ergo objectionem, in qua inquiritur reprobationis causa, si sit sermo de reprobatione positiva, quæ includit absolutam, efficacem ac positivam Dei voluntatem excludendi aliquem a regno, neganda est propositio ibi assumpta, scilicet, solam voluntatem Dei sine ulla ratione ex parte hominis esse causam hujus reprobationis; supponitur enim prævisa culpa hominis, et pertinacia seu duratio in illa usque ad mortem, et propter illam tandem reprobat. Et hoc docent aperte Concilium Valentinum et alii Patres citati, et innumeri alii quos breviter causa omitto. Si autem sermo sit de non electione, quam nonnulli reprobationem negativam vocant, sic verum est causam illius esse solam Dei voluntatem, nulla expectata causa ex parte hominis. Nam, sicut verum est, ante